

Lieta C-22/22

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar
Tiesas Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2022. gada 7. janvāris

Iesniedzējtiesa:

Sąd Najwyższy (Polija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2021. gada 15. decembris

Prasītāja:

T. S.A.

Atbildētājs:

Przewodniczący Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji

Pamatlietas priekšmets

Przewodniczący Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji [Valsts radio un televīzijas padomes priekšsēdētāja] lēmums, ar ko sabiedrībai *T. S.A.* tika noteikts naudas sods 10 000 PLN apmērā par aizlieguma pārkāpumu, lai pārraidītu reklāmu, pārkāpumu.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un tiesiskais pamats

Pamatojoties uz LESD 267. pantu, iesniedzējtiesa uzdod jautājumu, vai – ņemot vērā Savienības tiesībās paredzēto vienlīdzības likuma priekšā principu –, ir pieļaujams, ka valsts likumdevējs nošķir lineāro audiovizuālo mediju pakalpojumu raidorganizācijas no audiovizuālo mediju pakalpojumu pēc pieprasījuma raidorganizācijām attiecībā uz to iespēju pārtraukt bērniem paredzētu raidījumu, lai pārraidītu reklāmu.

Prejudiciālais jautājums

“Vai Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2010/13/ES (2010. gada 10. marts) par to, lai koordinētu dažus dalībvalstu normatīvajos un administratīvajos aktos paredzētus noteikumus par audiovizuālo mediju pakalpojumu sniegšanu (Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīva) 20. panta 2. punkts, skatīts kopā ar 4. panta 1. punktu, kā arī Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 11. un 20. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, ar ko tikai televīzijas raidorganizācijām ir aizliegts iestarpināt reklāmu bērnu raidījumos, neattiecinot šo aizliegumu uz audiovizuālo mediju pakalpojumu pēc pieprasījuma raidorganizācijām?”

Atbilstošās Kopienas tiesību normas

Eiropas Savienības Pamattiesību harta, 11. un 20. pants

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2010/13/ES (2010. gada 10. marts) par to, lai koordinētu dažus dalībvalstu normatīvajos un administratīvajos aktos paredzētus noteikumus par audiovizuālo mediju pakalpojumu sniegšanu (Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīva) 4. panta 1. punkts, 20. panta 2. punkts

Atbilstošās valsts tiesību normas

1992. gada 29. decembra *ustawa o radiofonii i telewizji* [Apraides likuma] 16.a, 47.k, kā arī 53. pants

Īss pamatlietas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 2016. gada 2. oktobrī *T.S.A.* (turpmāk tekstā – “prasītāja”), kas ir televīzijas raidorganizācija, pārtrauca tās pārraidītu raidījumu bērniem, lai pārraidītu reklāmu. Šādi rīkojoties tā pārkāpa Apraides likumā noteikto aizliegumu pārtraukt bērnu raidījumus, lai pārraidītu reklāmu vai televeikalu. Par šo pārkāpumu *Przewodniczący Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji* (turpmāk tekstā – “atbildētājs”) ar 2017. gada 14. septembra lēmumu noteica prasītājai naudas sodu 10 000 PLN apmērā.
- 2 Pirmās un otrās instances tiesas noraidīja prasītājas šī lēmuma pārsūdzību. Prasītāja iesniedza iesniedzējtiesā kasācijas sūdzību par otrās instances tiesas spriedumu.
- 3 Tā kā prasītāja izvirzīja būtisku tiesību jautājumu, iesniedzējtiesa vērsās ar šo jautājumu Eiropas Savienības Tiesā (turpmāk tekstā – “EST”) ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, un atlika lietas izskatīšanu.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti valsts tiesā

- 4 Prasītājas izvirzītais tiesību jautājums ir par to, vai ir pieļaujams piemērot stingrākus noteikumus, ar ko ierobežo reklāmas pārraidi, par tiem, kas izriet no Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2010/13/ES (2010. gada 10. marts) par to, lai koordinētu dažus dalībvalstu normatīvajos un administratīvajos aktos paredzētus noteikumus par audiovizuālo mediju pakalpojumu sniegšanu (Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīva) (turpmāk tekstā – “Direktīva 2010/13/ES”) 20. panta, ja šie noteikumi neatbilst Savienības tiesību normu prasībām, proti, tie neatbilst vienlīdzības principam, kas izriet tostarp no Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 20. panta, kā arī neatbilst prasībai viennozīmīgi noteikt rīkojuma vai aizlieguma tvērumu.
- 5 Prasītāja apgalvo, ka noteikumi par ierobežojumiem reklāmai audiovizuālo mediju pakalpojumos pēc pieprasījuma Polijas tiesību aktos neesot reglamentēti tā, lai būtu izpildīts vienlīdzības likuma priekšā nosacījums. Saskaņā ar Apraides likumu aizliegums pārtraukt bērnu raidījumus, lai pārraidītu reklāmu vai televeikalu, neattiecas uz audiovizuālo mediju pakalpojumiem pēc pieprasījuma. Tāpēc uz pakalpojumu pēc pieprasījuma sniedzējiem, kuri konkurē ar televīzijas raidorganizācijām līdzīgā vai pat tajā pašā tirgū, neattiecas ierobežojums par reklāmas iestarpināšanu bērnu raidījumos. Šis aizliegums attiecas tikai uz televīzijas raidorganizācijām.
- 6 Prasītāja uzskata, ka šāda audiovizuālo mediju pakalpojumu pēc pieprasījuma raidorganizāciju, no vienas puses, un televīzijas raidorganizāciju, no otras puses, stāvokļa nodalīšana, kaitējot televīzijas raidorganizācijām, nav saderīga ar Hartas 20. pantā noteikto vienlīdzības likuma priekšā principu. Prasītāja apgalvo, ka saskaņā ar Eiropas Savienības tiesību aktiem televīzijas raidorganizācijas un audiovizuālo pakalpojumu pēc pieprasījuma sniedzēji esot jāuzskata par salīdzināmiem subjektiem, kuri sniedz līdzīgus pakalpojumus. Vienlaikus prasītāja uzskata, ka nav šaubu, ka aizsargājamās intereses – nepilngadīgo fiziskā, garīgā un morālā attīstība un cilvēka cieņa –, ar kurām ir attaisnojams aizliegums pārraidīt reklāmu bērnu raidījumu laikā, ir vienlīdz spēcībā attiecībā pret televīzijas raidījumiem un audiovizuālajiem pakalpojumiem pēc pieprasījuma. Ņemot vērā iepriekš minēto, prasītāja uzskata, ka neesot izpildīts nosacījums, kas nepieciešams, lai valsts likumdevējs piemērotu stingrāku normu par to, kas ir paredzēta Direktīvas 2010/13/ES noteikumos. Saskaņā ar minētās direktīvas 4. panta 1. punktu nosacījums tam ir šāda stingrākā noteikuma saderība ar Savienības tiesībām. Prasītāja uzskata, ka šādā situācijā esot tieši jāpiemēro Direktīvas 2010/13/ES noteikumi un, konkrētāk, tās 20. panta 2. punkts, kurā ir noteikts, ka bērniem paredzēto raidījumu pārraidi var pārtraukt ar televīzijas reklāmu vienreiz katrā paredzētajā periodā, kas ir vismaz 30 minūtes, ar noteikumu, ka raidījuma paredzētais ilgums pārsniedz 30 minūtes.
- 7 Atbildētāja apgalvoja, ka vienlīdzības likuma priekšā principu varot piemērot salīdzināmās situācijās, kas neietver televīzijas raidorganizācijas, kas izplata programmu, t.i., lineārā pakalpojuma sniedzēja, un audiovizuālo mediju

pakalpojumu pēc pieprasījuma sniedzēja, t.i., nelineārā pakalpojuma sniedzēja, situāciju. Audiovizuālo mediju pakalpojumi pēc pieprasījuma atšķiras no televīzijas apraides ar to, kādas ir lietotāja izvēles un kontroles iespējas un kā šie pakalpojumi ietekmē sabiedrību. Atbildētāja uzskata, ka ar to ir attaisnojama mazāk stingra regulējuma piemērošana audiovizuālo mediju pakalpojumiem pēc pieprasījuma, uz kuriem attiecas tikai Direktīvā 2010/13/ES noteiktie pamatprincipi.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatojuma izklāsts

- 8 Iesākumā iesniedzējtiesa paskaidro, ka šajā lietā nav piemērojams regulējums, ko valsts likumdevējs ir ieviesis, īstenojot Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2018/1808 (2018. gada 14. novembris), ar ko groza Direktīvu 2010/13/ES, sakarā ar izmaiņām tirgū. Īstenojot šo tiesību aktu, Apraides likums tika papildināts ar noteikumu, ar ko tostarp televīzijas raidorganizācijai ir atļauts pārtraukt ar reklāmu bērnu filmu, kuras ilgums ir lielāks par vienu stundu. Prasītājas apstrīdētais lēmums tika pieņemts 2017. gada 14. septembrī, tas ir, pirms tika pieņemta Direktīva 2018/1808 un ieviesti grozījumi valsts tiesību aktos saistībā ar tās īstenošanu.
- 9 Atbilstoši tiesiskajam stāvoklim apstrīdētā lēmuma pieņemšanas dienā televīzijas raidorganizācijām bija pilnīgi aizliegts pārtraukt bērnu raidījumus, lai pārraidītu reklāmu. Ar šādu risinājumu ir ticis ieviests stingrāks noteikums par to, kas ir paredzēts Direktīvas 2010/13/ES 20. panta 2. punktā, redakcijā, kas bija spēkā apstrīdētā lēmuma pieņemšanas dienā, kurā ir noteikts, ka televīzijas filmu (izņemot daudzseriju filmas, seriālus un dokumentālās filmas), kinematogrāfisko darbu un ziņu raidījumu pārraidi var pārtraukt ar televīzijas reklāmu un/vai televeikalu vienreiz katrā paredzētajā periodā, kas ir vismaz 30 minūtes. Bērniem paredzēto raidījumu pārraidi var pārtraukt ar televīzijas reklāmu un/vai televeikalu vienreiz katrā paredzētajā periodā, kas ir vismaz 30 minūtes, ja raidījuma paredzētais ilgums pārsniedz 30 minūtes.
- 10 Nosakot pilnīgu aizliegumu pārtraukt bērnu raidījumus, lai pārraidītu reklāmu, valsts likumdevējs ir izmantojis Direktīvas 2010/13/ES 4. panta 1. punktā paredzēto iespēju pieprasīt, lai tā jurisdikcijā esošie mediju pakalpojumu sniedzēji ievērotu sīkāk izstrādātus vai stingrākus noteikumus jomās, ko koordinē ar šo direktīvu. Saskaņā ar minētās direktīvas 4. panta 1. punktu *in fine* šo iespēju ir iespējams izmantot ar nosacījumu, ka attiecīgie noteikumi atbilst ES tiesību aktiem.
- 11 Attiecībā uz audiovizuālo mediju pakalpojumu pēc pieprasījuma raidorganizācijām šis pilnīgais aizliegums pārtraukt bērnu raidījumus, lai pārraidītu reklāmu, netika piemērots.
- 12 Ņemot vērā iepriekš minēto, rodas šaubas par to, vai šāds lineāro audiovizuālo mediju pakalpojumu raidorganizāciju un audiovizuālo mediju pakalpojumu pēc pieprasījuma raidorganizāciju stāvokļa regulējums, kas ļauj audiovizuālo mediju

pakalpojumu pēc pieprasījuma raidorganizācijām pārtraukt bērnu raidījumus, lai pārraidītu reklāmu, atbilst ES tiesībām, jo īpaši vienlīdzības likuma priekšā principam.

- 13 Hartas 20. pantā noteikts, ka visas personas ir vienlīdzīgas likuma priekšā. Atbilstoši EST pastāvīgajai judikatūrai, šis vispārējais vienlīdzības princips prasa, lai līdzīgas situācijas netiktu izvērtētas atšķirīgi, ja vien tādai pieejai nav objektīva attaisnojuma. Atšķirīga attieksme ir pamatota, ja tā ir balstīta uz saprātīgu un objektīvu kritēriju, proti, ja tā atbilst leģitīmi pieņemamam mērķim, kas ir izvirzīts aplūkojamajos tiesību aktos, un ja šī atšķirība ir samērīga ar mērķi, ko ar šo attiecīgo attieksmi ir vēlme sasniegt.
- 14 Šajā sakarā jānorāda, ka, lai gan Direktīvas 2010/13/ES 58. apsvērumā ir minēts, ka “[a]udiovizuālo mediju pakalpojumi pēc pieprasījuma atšķiras no televīzijas apraides ar to, kādas ir lietotāja izvēles un kontroles iespējas un kā šie pakalpojumi ietekmē sabiedrību. Ar to ir attaisnojama mazāk stingra regulējuma piemērošana audiovizuālo mediju pakalpojumiem pēc pieprasījuma, uz kuriem attiecas tikai šīs direktīvas pamatnoteikumi”, tad tomēr, kā norādīts 59. apsvērumā, “[l]ikumdevējus, mediju nozari un vecākus uztrauc kaitīga satura pieejamība audiovizuālo mediju pakalpojumos. Būs arī jaunas problēmas, jo īpaši saistībā ar jauniem raidījumiem un jauniem produktiem. Tādēļ ir nepieciešami noteikumi, lai aizsargātu nepilngadīgo fizisko, garīgo un morālo attīstību, kā arī cilvēka cieņu visos audiovizuālo mediju pakalpojumos, tostarp audiovizuālos . komercpaziņojumos.” Ņemot vērā iepriekš minēto, lai gan – atbilstīgi EST judikatūrai – ir jāatzīst, ka ar “Direktīvu [2010/13/ES] nav pilnībā saskaņotas tiesību normas jomās, uz kurām tā attiecas, bet ir vienīgi paredzētas minimālās prasības Savienībā veidotajiem televīzijas raidījumiem, kurus paredzēts pārraidīt tās ietvaros”, tomēr, “[l]ai nodrošinātu televīzijas skatītāju kā patērētāju interešu pilnīgu un pienācīgu aizsardzību, ir būtiski televīzijas reklāmai piemērot noteikumu un standartu minimumu” (Direktīvas 2010/13/ES 83. apsvēruma).
- 15 Tādējādi, ņemot vērā to, ka valsts likumdevējs pamatoja stingrākus noteikumus par reklāmas raidījumu pārtraukšanas, lai pārraidītu reklāmu, pieļaujāmību ar vispārējām sabiedrības interesēm un lineāro mediju pakalpojumu saņēmēju, it īpaši nepilngadīgo, interesēm, rodas jautājums, vai šīs intereses nebūtu jāaizsargā vienādi attiecībā uz raidījumiem, ko pārraida gan televīzijas raidorganizācijas, gan audiovizuālo mediju pakalpojumu pēc pieprasījuma raidorganizācijas. Ja tiek konstatēta nevienlīdzīga attieksme pret šīm divām raidorganizāciju grupām šajā ziņā, rodas šaubas par to, vai valsts tiesiskais regulējums, ar ko lineāro mediju pakalpojumu raidorganizācijām ir pilnībā aizliegts pārtraukt bērnu raidījumus, lai pārraidītu reklāmu, nepastāvētu identiskam aizliegumam attiecībā pret audiovizuālo mediju pakalpojumu pēc pieprasījuma raidorganizācijām, atbilst ES tiesībām un it īpaši vispārējam vienlīdzības likuma priekšā principam.
- 16 Ja aizsargājamās intereses – nepilngadīgo fiziskā, garīgā un morālā attīstība un cilvēka cieņa –, ar ko ir attaisnojams aizliegums pārraidīt reklāmu bērnu raidījumu laikā, šķiet, vienlīdz attiecas gan uz raidījumiem, kurus pārraida lineāro

audiovizuālo mediju pakalpojumu raidorganizācijas, gan uz raidījumiem, kurus nodrošina audiovizuālo mediju pakalpojumu pēc pieprasījuma raidorganizācijas, rodas jautājums, vai šo subjektu, kuri sniedz līdzīga rakstura pakalpojumus līdzīgā tirgū, situācija šajā ziņā var tikt diferencēta, nosakot stingrākus noteikumus tikai vienam no tiem.

- 17 Šīs šaubas ir pamatotas vēl jo vairāk tāpēc, ka no iepriekš minētā Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīvas 59. apsvēruma izriet, ka ir nepieciešami noteikumi, lai aizsargātu iepriekš minētās vērtības visos audiovizuālo mediju pakalpojumos. Tajā pašā laikā joprojām nav skaidrs, vai abu raidorganizāciju grupu statuss un to sniegto pakalpojumu raksturs ļauj pieņemt, ka tās atrodas salīdzināmā situācijā un tādējādi pret tām būtu jāattiecas vienādi saskaņā ar Hartas 20. pantā paredzēto vienlīdzības principu. Jāatzīmē, ka Direktīvas 2010/13/ES pamatā ir atšķirība starp lineārajiem audiovizuālo mediju pakalpojumiem un audiovizuālo mediju pakalpojumiem pēc pieprasījuma, norādot, ka tie atšķiras ar to, kādas ir lietotāja izvēles un kontroles iespējas un kā šie pakalpojumi ietekmē sabiedrību. Tomēr rodas šaubas par to, vai šīs audiovizuālo paziņojumu sniegšanas veida atšķirības ļauj noteikt iespējas iestarpināt reklāmu bērnu raidījumos ierobežojumus tikai lineāro audiovizuālo mediju pakalpojumu raidorganizācijām.
- 18 Vienlaikus ir jāatzīmē, ka, lai gan pašreizējā tiesību stāvoklī valsts likumdevējs ir pieļāvis lineāro audiovizuālo mediju pakalpojumu raidorganizāciju iespēju pārtraukt bērnu raidījumus, lai pārraidītu reklāmu, tas ir izdarījis to tikai daļēji, atceļot aizliegumu tikai attiecībā uz filmām, kas ilgākas par vienu stundu. Šis ierobežojums neattiecas uz audiovizuālo mediju pakalpojumu pēc pieprasījuma raidorganizācijām. Tāpēc iepriekš paustās šaubas par to, vai valsts likumdevēja, kurš rīkojas atbilstīgi Direktīvas 2010/13/ES 4. panta 1. punktam, veikta lineāro audiovizuālo mediju pakalpojumu raidorganizāciju un audiovizuālo mediju pakalpojumu pēc pieprasījuma raidorganizāciju situāciju nošķiršana ir aktuālā arī pašreizējā tiesību stāvoklī.